

Bulgarorum“ се прави доста строга разлика между робе (servi) и свободни (liberi). Българитѣ питали папата, какъ да се постѣпи съ роба, който слѣдъ като е избѣгалъ отъ господаря си билъ заловенъ; какъ да се постѣпи съ роба, който наклевети господаря си прѣдъ началницитѣ, и явяватъ на папата, че у тѣхъ строга се пазѣла държавната граница, за да не избѣга нѣкой свободенъ човѣкъ или робъ⁵⁶. Въ сѣщия пометникъ се говори и за кражби на мжжъ или жена⁵⁷. Откраднатитѣ мже и жени по всѣка вѣроятность ще да сѣ били робе или пѣкъ свободни, но крадени съ цѣль, да бждатъ продадени за такива. Търговията съ робе била добрѣ извѣстна на българитѣ. Тѣ, по свидѣтелството на Алъ Масуди, когато имали миръ съ византийцитѣ, завеждали въ Цариградъ момичета и момчета отъ словѣнско или грѣцко потекло, дѣто ги продавали. Сѣщиятъ писателъ извѣстява, че у българитѣ сѣществувалъ обичаятъ, споредъ който, когато робътъ би извършалъ нѣкое прѣстѣпление или погрѣшавалъ въ нѣщо и трѣбало да се накаже за това, робътъ, безъ да бжде отъ никого принуденъ, своевольно се простиралъ прѣдъ господаря си, който го биелъ толкова, колкотоискалъ; ако пѣкъ робътъ, прѣди да получи позволение, би се вдигналъ, тогава се лишавалъ отъ животъ⁵⁸. Въ

⁵⁶ responsa, cap. 21, 97, 25.

⁵⁷ Ibid. cap. 32. „Similiter de his qui virum aut feminam rapuerint permittimus“.

„Законъ соудный людьмъ кр. ред. кѣ. Иже свободоу ѣукрадетъ и продаѣтъ ли порабити. да порабити сѣ. яко же и ѣнъ свободоу порабити въ тоуже работоу да вѣстоупитъ.

л. Присноублажи чужего раба и крѣпъ ѣго. и не ѣвѣ твори повиннъ ѣсть того своего гинѣоу. пристроити друогаго такого раба. дати цѣноу ѣго.

⁵⁸ Гаркави А. Я. Сказанія, 126, 127 „Если между ними и Греками миръ, то Бурджане привозятъ въ Кустантинiю дѣвушекъ и мальчиковъ изъ племени Славянъ или Грековъ У нихъ существуетъ обычай, если рабъ ошибся или провинился, а его господинъ хочетъ наказатъ его, то тотъ простирается прѣдъ господиномъ, хотя никто его не принуждаетъ къ тому, и господинъ его